

SÓKN

-Sókn er besta vörnin

Tbl. 2 | 17. mars 2026

Samstaða og kraftur á sögulegu Eflingarþingi

Hátt í 200 Eflingarfélagar sóttu þingið

Fyrsta Eflingarþingið fór fram dagana 26. til 27. febrúar síðastliðinn og er óhætt að segja að það hafi tekist afburða vel. Hátt í 200 Eflingarfélagar komu saman í Austurbæjarbíói til að ræða helstu hagsmunamál verkafólks og móta stefnu félagsins til næstu missera. Við setningu þingsins undirstríkaði formaður Eflingar að verkafólk sé ómissandi í allri verðmætaframleiðslu samfélagsins og viðhaldi velferðarkerfum höfuðborgarsvæðisins. Skilaboðin voru skýr: Þegar verkafólk tekur ákvörðun um að standa

saman er það óstöðvandi. Frá árinu 2018 hefur Efling skrifað sögu verkafólks á höfuðborgarsvæðinu og með þessu fyrsta þingi er hafist handa við að skrifa næsta kafla.

Skýrar kröfur og valdeffling á vinnustað

Á þinginu fór fram fjölbreytt málefnavinna þar sem þingfulltrúar fjölluðu um ályktanir út frá drögum sem Trúnaðarráð hafði lagt fyrir þingið. Afrakstur þessarar vinnu voru fjórar kröftugar ályktanir og kröfur sem

félagið sendi frá sér og mun notast við í kjarabaráttunni næstu misserin. Þessar ályktanir taka á brýnustu málum okkar félagsmanna: umbótum á leigumarkaði, raunhæfu aðgengi að eignarhúsnæði, harðari viðurlögum við launasvikum og kjarasamningsbrotum, auk markvissrar valdefflingar verkafólks á vinnustöðum. Gestir, bæði innlendir og erlendir, ávörpuðu einnig þingið og dýpkuðu umræðuna enn frekar.

Efling krefst aukins húsnæðis- öryggis og aðgengis að eignarhúsnæði

Ályktun

Húsnæði á að vera viðurkennt sem mannréttindi, en ekki sem fjárfestingartæki

Eflingarfélagar krefjast þess að stjórnvöld tryggi verkafólki öruggt aðgengi að eignarhúsnæði og að húsnæði verði viðurkennt sem mannréttindi, en ekki sem fjárfestingartæki fyrir fjármagnseigendur. Þetta er kjarninn í ályktun sem samþykkt var á lokadegi Eflingarþings þann 27. febrúar síðastliðinn. Húsnæðisöryggi er algjör forsenda allrar velferðar og það ástand sem nú ríkir, þar sem fjöldi fólks býr við

viðvarandi óöryggi og stjórnlausan kostnað, er einfaldlega óviðunandi.

Til að vinda ofan af þessu krefst Efling þess að settar verði mun hertari reglur gegn húsnæðisbraski í landinu. Krafist er aukinnar skattlagningar á aðila sem eiga fleiri en þrjár eignir og að settar verði harðar takmarkanir á skammtímaleigu, sem tekur íbúðir út af almennum markaði. Það verður að setja skorður við uppkaupum

fjárfesta á íbúðum til að tryggja að húsnæði nýtist fyrst og fremst íbúum landsins en ekki sem skiptimynt á markaði. Félagið krefst að stjórnvöld setji saman tímasetta og fjármagnaða áætlun um fjölgun íbúða og að hún sé unnin í samstarfi við sveitarfélögin og íbúasamtök þannig að tekið sé tillit til íbúa sem búa þar fyrir. Tryggja þarf að lóðaframboð sé til staðar og skipulagshindrunum rutt úr vegi.

Efling kallar sömuleiðis eftir því að greiðslumat vegna húsnæðislána verði gert raunhæfara fyrir verkafólk, að vextir verði lækkaðir markvisst og að stjórnvöld setji þak á raunvexti. Sveitarfélög verða sjálf að taka ábyrgð, byggja íbúðir og selja þær beint á kostnaðarverði. Þá á ákveðinn hluti nýbygginga alltaf að vera ætlaður fyrstu kaupendum og brýnt er að útvíkka reglur um vaxtabætur.

Lesið allar ályktanir þingsins á lendingarsíðu þingsins með því að fylgja þessum QR hlekk:

Efling krefst umbóta á leigumarkaði

Ályktun

Efling krefst þess að stjórnvöld grípi tafarlaust inn í ófremdarástandið sem ríkir á leigumarkaði og tryggi leigjendum raunverulegt öryggi. Á Eflingarþingi var samþykkt ályktun sem hafnar því að leigjendur búi við stöðugan ótta við uppsagnir eða gerræðislegar leiguhækkanir. Slíkt ástand binst beint við afkomuöryggi og daglegt líf verkafólks og því er algjörlega nauðsynlegt að setja skýran ramma utan um markaðinn. Félagið krefst þess að sett verði löggjöf sem tryggir virka leigubremsu sem kemur í veg fyrir óhóflegar hækkanir bæði á samningstíma og á milli samninga.

Þá krefst Efling þess að leigusamningar til langs tíma verði gerðir að almennri meginreglu. Til að vernda leigjendur fyrir gengissveiflum og ófyrirséðum kostnaði verður að lögfesta að allir leigusamningar séu gerðir í

Kerfisbreytingar eru óhjákvæmilegar til að tryggja að velferð leigjenda sé sett ofar gróðasjónarmiðum

íslenskum krónum. Húsaleigubótakerfið krefst sömuleiðis gagn Gerrar endurskoðunar. Bæturnar eiga að miðast beint við tekjur og raunverulegan húsnæðiskostnað hvers og eins, en ekki virka sem óbein niðurgreiðsla á háu leiguverði til leigusala. Jafnframt kallar félagið eftir mun harðari

takmörkunum á stórtækri skammtímaútleigu til ferðamanna, þar sem slík starfsemi étur upp framboð á íbúðum sem annars gætu hýst fjölskyldur. Kerfisbreytingar eru óhjákvæmilegar til að tryggja að velferð leigjenda sé sett ofar gróðasjónarmiðum.

Krafa um harðar refsingar við launaþjófnaði **Ályktun**

Afstaða Eflingar er skýr: lögfesta þarf skýr og áhrifamikil refsiaðkvæði við launaþjófnaði

Þrátt fyrir margumtalaðan „skipulagðan“ vinnumarkað hér á landi ríkir í raun mikil lögleysa þegar kemur að kjarasamningsbrotum gegn starfsfólki. Áratugir eru liðnir síðan braskarar uppgötvaðar að hægt er að byggja kerfisbundnar vangreiðslur á launum beint inn í viðskiptamódel sín án

þess að það hafi nokkrar raunverulegar afleiðingar. Eins og staðan er í dag þurfa atvinnurekendur sem verða uppvísir að launasvikum aðeins að greiða til baka þá

upphæð sem þeir stálu, án þess að eiga á hættu frekari viðurlög, og geta jafnvel haldið áfram að brjóta á sama fólki.

Þetta refsileysi þekkist hvergi þegar um er að ræða almennan þjófnað úr verslunum og það er beinlínis ólíðandi að slíkt viðgangist þegar kemur að sjálfu lífsviðurværi verkafólks.

Til að uppræta þessa þjóðarskömm krefst Efling þess að Alþingi lögfesti skýr refsiaðkvæði sem tryggja áþreifanlegar afleiðingar fyrir fyrirtæki og undirverktaka þeirra sem stunda launaþjófnað eða brjóta á réttindum trúnaðarmanna. Viðeigandi refsingar eiga að fela í sér háar fjársektir eða fangelsi, sem stigmagnast við endurtekin brot, og að nöfn dæmdra atvinnurekenda séu birt opinberlega til að vernda bæði verkafólk og heiðarlega atvinnurekendur. Samhliða nýrri lagasetningu verður að tryggja virkt eftirlit með því að valdefla Skattinn, Vinnueftirlitið eða Lögregluna til að fylgja lögnum eftir. Þá krefst félagið þess að ríkið, í samstarfi við verkalyðshreyfinguna, störefli fræðslu um réttindi á vinnumarkaði og beini henni sérstaklega að innflytjendum strax við komuna til landsins.

Valdefling á vinnustað **Ályktun**

Eflingarfélagar hafa á síðustu árum sýnt að verkafólk getur yfirstigið hindranir, skipulagt sig og tekið forystu í eigin lífskjarabaráttu. Raunveruleg inngilding snýst um að verkafólk ávinni sér virðingu á vinnustaðnum sjálfum, en felst ekki eingöngu í sýnileika stéttarfélaga í samfélagsumræðunni. Þrátt fyrir fjölgun trúnaðarmanna og markvissar vettvangsheimsóknir stendur verkafólk enn frammi fyrir miklum hindrunum. Stærsti vandinn í íslenskri vinnumarkaðslöggjöf er skortur á atvinnuöryggi. Ótinn við uppsögn er meginástæða þess að fólk á almennum vinnumarkaði veigrar sér við að vekja máls á óréttlæti eða taka virkan þátt í starfi stéttarfélaga. Þetta kerfislega valdaleyfi skapar beinlínis skilyrði fyrir slæma stjórnunarhætti.

Til að vinna ofan af þessu krefst Efling þess að íslensk lög verði færð í samræmi við það sem tíðkast í nágrannalöndum okkar. Alþingi verður að lögfesta að óheimilt sé að segja

Valdefling félagsmanna á vinnustaðnum er grunnurinn að styrk félagsins

verkafólki upp störfum án þess að sannanlegar og málefnalegar ástæður liggi að baki. Við hópuppsagnir eða skipulagsbreytingar verður jafnframt að lögfesta regluna um að þeir sem eru fyrstir inn séu síðastir út, til að vernda fólk með langan starfsaldur. Slíkum lögum verður að fylgja virkt

eftirlit og skýr úrræði til viðurlaga ef brotið er á starfsfólki. Samhliða þessu krefst félagið þess að atvinnuleysisbætur verði hækkaðar þannig að verkafólk haldi sem næst fyrri tekjum sínum við atvinnumissi, og að sá réttur haldist í eðlilegan tíma.

Samstaða starfsgreinahópa Eflingar

Á þinginu var meðal annars unnið í starfsgreinahópum. Mikil samstaða ríkti þar á milli

Árangur næst ekki án átaka: Lærdómur frá Póllandi

Anna Bacia - formaður OPZZ-KP ávarpaði þingið

„Barátta starfsfólks hjá Emeis, stærsta einkarekna aðilanum í langtímaumönnun í Póllandi, sýnir okkur með skýrum hætti hversu miklu skipulögð stéttarfélagsbarátta getur skilað, jafnvel við erfiðar aðstæður og harða mótsstöðu atvinnurekenda.“ Þessi orð lét Anna Bacia, formaður pólska stéttarfélagsins OPZZ-KP, falla í ávarpi sínu á Eflingarþingi. Stéttarfélagið var stofnað í lok árs 2018 og einkenndust fyrstu árin af beinum átökum og kerfisbundinni mótsþyrnu atvinnurekenda gegn skipulagningu verkafólks. Fram kom í máli Önnu að hún hafi sjálf verið rekin úr starfi árið 2019 eftir að hún tók að sér hlutverk trúnaðarmanns á sínum vinnustað. Slíkar hefndaraðgerðir sýna svart á hvítu þá

kerfislægu andstöðu sem verkafólk mætir þegar það reynir að stíga upp og krefjast réttar síns.

Barátta hennar var þó aldrei einangruð við eina stofnun, heldur naut hún stuðnings samstarfsfélaga og frá sjúklingum og aðstandendum þeirra, sem beittu sér meðal annars í gegnum undirskriftasafnanir og skipulögð mótmæli fyrir utan hjúkrunarheimili. Einnig studdi Uni Global union við hana vel, sérstaklega gerði efnislegur stuðningur þeirra Önnu kleift að berjast áfram eftir að hún var rekin.

Samkvæmt Önnu er þessi reynsla dýrmæt fyrir íslenskan vinnumarkað, en hún sýnir fram á að jafnvel í afar erfiðu umhverfi er vel hægt að byggja

upp sterka verkalýðshreyfingu sem raunverulega knýr fram efnislegar breytingar. Við stöndum frammi fyrir því að verja þarf réttindi verkafólks af fullri hörku, sérstaklega í þeim starfsgreinum þar sem viðkvæmir hópar starfa og hættan á misnotkun er til staðar.

Niðurstaðan af erindi Önnu er afdráttarlaus: Árangur næst aldrei án átaka. Hann krefst skipulagnings, úthalds og raunverulegrar samstöðu. Þegar atvinnurekendur neita kerfisbundið að semja og hundska réttmætar kröfur starfsfólks verður verkafólk einfaldlega að vera reiðubúið til að beita sínum sterkustu vopnum til að knýja fram lausnir.

Landsréttur staðfestir atvinnurekstrarbann rekstraraðila Ítalíu

Aðgerðir fyrir utan veitingastaðinn Ítalía í september 2024

Það skilar áþreifanlegum árangri þegar tekið er fast á málum. Þann 4. mars síðastliðinn staðfesti Landsréttur þriggja ára atvinnurekstrarbann yfir fyrrum eigendum veitingastaðarins Ítalíu, þeim Elvari Ingimarssyni og Björgvini Narfa Ásgeirssyni. Aðgerðir Eflingar vegna langvarandi misnotk-

unar, launabjófnaðar og réttinda-brota gegn starfsfólki veitingastaðarins höfðu mikil áhrif. Félagið safnaði vitnisburðum frá verkafólki, stóð fyrir samstöðuáðgerð á Frakkastíg og sá til þess að brotin fengu ítarlega umfjöllun í fjölmiðlum.

Dómur Landsréttar staðfestir kröfu hreyfingarinnar um að atvinnurek-endur sem stunda kerfisbundin brot gegn starfsfólki sínu verði látnir bera raunverulega ábyrgð. Þetta er skýr og mælanlegur sigur sem sýnir fram á mikilvægi beinna aðgerða og samstöðu á meðal verkafólks.

Ný vefsíða Eflingar - mikið framfaraskref í þjónustu við félagsfólk

Ný vefsíða Eflingar hefur nú verið tekin í notkun og með henni er tekið mikið framfaraskref í þjónustu við félagsfólk. Umfangsmikil endurnýjun á vefnum gerir upplýsingar um réttindi mun aðgengilegri og skýrari en áður hefur þekkt. Nú er til að mynda hægt að nálgast sértækar réttindaupplýsingar hratt og örugglega með því einu að skrá inn á hvaða vinnustað fólk starfar. Framsetning á kjarasamningum og launatöflum hefur sömuleiðis verið endurhönnuð þannig að mun auðveldara er að finna nákvæmlega það sem skiptir hvern og einn máli. Útlit og virkni síðunnar var hannað frá grunni til að svara raunverulegum þörfum verkafólks og tryggja beinan aðgang að þeim tækjum sem fólk þarf til að sækja rétt sinn á vinnumarkaði. Vefurinn var smíðaður af fyrirtækinu Klick í nánú samstarfi við starfsfólk á öllum sviðum skriftstofu Eflingar.

efling.is

Trúnaðarmaður mánaðarins - Benni Bharat Sing

Benni Bharat er trúnaðarmaður Eflingar hjá Heimaþjónustu Sléttuvegs

1. Hvað fékk þig til að ákveða að verða trúnaðarmaður?

Það er gaman að vera með hinum trúnaðarmönnum og hjálpa vinnufélögum. Þau treysta á mig og eru mjög opin fyrir því að koma og tala við mig. Þess vegna ákvað ég að verða trúnaðarmaður.

2. Hvað hefur komið þér mest á óvart í hlutverkinu?

Fyrst og fremst fyrir hversu mörgum samstarfsfélögum þarf að kynna hvað Efling er, þar sem margir vita það ekki. Ég hef því kynnt fyrir þeim að Efling sé stéttarfélagið okkar og að þar getum við fengið ýmsa styrki, leigt sumarbústaði og fleira. Ég kynni mig sem trúnaðarmann þeirra, þannig að ef upp koma vandamál geta þau komið til mín og við rætt málín, eða fengið aðstoð frá Eflingu, allt eftir því hvaða hjálp vantar.

3. Hvað finnst þér mikilvægast að trúnaðarmenn standi vörð um á vinnustaðnum?

Sem trúnaðarmenn reynum við alltaf að kynna okkur fyrir nýju starfsfólki; segja frá hver við erum og hvert þau geta leitað ef þeim vantar hjálp. Til dæmis að kíkja yfir launaseðil eða kenna þeim að finna hluti á heimasíðu Eflingar.

4. Hvernig var upplifun þín af Eflingarþinginu, á Efling að halda fleiri þing í framtíðinni?

Eflingarþingið var frábært og það var æðislegt að hitta allt þetta flotta fólk. Allir gestirnir sem komu og héldu ræður frá Noregi og Póllandi voru frábærir, og umfjöllunin um húsnæðismál frá HMS var geggjuð. Efling gerir meira en önnur stéttarfélög. Þess vegna fannst mér mjög gaman að kynnast og vinna með hópnum sem ég var í. Þetta var í fyrsta sinn sem ég fer á Eflingarþing og ég vill sjá fleiri slík.

Mig langar sérstaklega að taka fram, til starfsfólks Eflingar; þið unnuð frábæra vinnu. Allt skipulagið var til fyrirmyndar, frá fundum og mat, að ógleymdu æðislegu kvöldpartíi. Þá vil ég sérstaklega nefna félagið Körlu og Sæþór, þau gerðu þetta svo skemmtilegt og voru mikið að grínast. Ég veit ekki hvað ég á að segja meira, þetta var æðislegt. Áfram Efling! Ef við vinnum saman getum við gert allt.

5. Hvað finnst þér skemmtilegast að gera utan vinnu?

Mér finnst skemmtilegast að njóta tímans með fjölskyldunni, fara í bíó, í göngutúra, fjallgöngur, sund, bíltúra og keilu.

6. Hvaða lag lýsir þér best?

Survivor með Destiny's Child, út af því að þessa dagana reynir maður bara að „survive“ (lifa af) þar sem allt er svo dýrt.